
VZŤAHY MEDZI EÚ A ČÍNOU – SMEROM K SPRAVODLIVÉMU A RECIPROČNÉMU PARTNERSTVU

Marca 2021

„Na zásady treba mať najskôr odvahu“
čínske príslovie

Starí čínski cisári tvrdili, že moc im dali nebesá. Verili, že vďaka nebesiam je Čína „kráľovstvom Stredú“, centrom sveta, a teda najsilnejšou, najharmonickejšou, najbohatšou a najmúdrejšou ríšou všetkých čias. Súčasné mýty, ktoré šíri Komunistická strana Číny, stavajú vo veľkej miere na minulosti. Zdôrazňujú, že po päť tisícročí bola stredobodom sveta Čína. Potom však došlo k neprirodzenému narušeniu „posvätného poriadku“ zo strany veľmoci Západu. Čínski lídri dnes sľubujú, že obnovia postavenie, ktoré si Čína údajne zaslúži, čím sa obnoví „prirodzený“ stav sveta.

Rovnako ako všetky historické príbehy, aj tento čínsky je súhrnom potvrdených faktov a ideologických tvrdení. Koncepciu, že Čína má „viac histórie“ ako iné krajiny, archeologický výskum nedokazuje. Navyše má história Číny za sebou obdobia vzostupu, úpadku, vojen medzi kráľovstvami, cudzej nadvlády a zásadných zmien, ktoré v Číne vyvolali myšlienky a vplyvy z cudziny. To, že sa na vôľu nebies odvoláva strana, ktorej ideológia pramení z Marxa, Lenina, Maa, Denga a teraz Xi, je viac než otázne.

Historická rétorika premenená na komunistickú ideológiu štátu nemôže určovať multilaterálne vzťahy 21. storočia založené na pravidlách. Môže sa stať dvojsečným mečom, pretože každá krajina môže oživiť historicky „dokázané“ prehrešky svojich susedov. Ak chceme zachovať mier a spoluprácu v úcte voči svojim susedom v Európe a Ázii, stáročné mapy nemôžu mať pri určovaní hraníc a územnej príslušnosti väčšiu dôležitosť ako medzinárodné právo.

Čína so svojou históriou nabitou udalosťami, bohatou kultúrou, filozofiou a tvorivou remeselnou výrobou už po veľa stáročí Európu fascinuje a inšpiruje a je zdrojom úprimných túžob Európanov.

V marci 2019 označila Európska komisia Čínsku ľudovú republiku za spolupracujúceho partnera, partnera pri rokovaniach s konfliktnými záujmami, konkurenčné hospodárstvo a systémového rivala.

Vzhľadom na politické dôsledky pandémie COVID-19 a zavedenie tzv. bezpečnostného zákona pre Hongkong, agresívnejšie plnenie dlhodobých cieľov voči Sin-tiangu, Tibetu a Taiwanu, ignorovanie multilaterálneho

systému a medzinárodných dohôd, šírenie škodlivého vplyvu Číny a nedodržovanie základných záväzkov v oblasti ľudských práv sa domnievame, že tento prístup založený na štyroch pilieroch je zastaraný. Čína by ako partner EÚ mala svoje medzinárodné záväzky dodržiavať, a to zatiaľ neplatí. Systémovú rivalitu možno čoraz viac vnímať ako hlavnú paradigmu nášho vzťahu; potrebu pokračovať v dialógu s Čínou by sme však nemali ignorovať.

Musíme uznať čoraz asertívnejšie postoje súčasného čínskeho vedenia, ktoré zanechalo metódu kolektívneho vedenia a prijalo nový kult osobnosti. Hlavným faktorom nášho vzťahu s Čínou je svetový boj medzi demokraciou a autoritárskym režimom. Preto sa priestor pre spoluprácu a hospodársku výmenu zúžil.

V roku 2020 bola Čína hlavným obchodným partnerom EÚ. Niet pochýb o tom, že hospodárske a obchodné vzťahy musia byť jadrom spolupráce medzi EÚ a Čínou, nie však jej jediným určujúcim faktorom. Výhody však nie sú vyvážené. Strany sa nezhodujú v základnej otázke hodnôt a noriem, na ktorých spočíva súčasný povojnový medzinárodný poriadok. Kým Európa sa riadi rešpektom voči demokracii, právnemu štátu a ľudským právam, Čína je autoritárskym štátom pod vedením jedinej strany. Napriek tomu sa musíme pokúšať dosiahnuť z našej vzájomnej hospodárskej závislosti maximálne výhody; musíme riešiť aj fakt nerovnováhy.

Európske podniky znepokojuje zhoršovanie podnikateľskej klímy a čoraz menej poctivá konkurencia čínskych podnikov v Číne i mimo nej. Toto sprevádza konfrontačný prístup čínskej diplomacie voči jednotlivým členským štátom a EÚ. Európske univerzity, pracovníci vo výskumne, novinári a aktéri občianskej spoločnosti čelia tlaku, cenzúre a hrozbám nielen pri svojej práci v Číne, ale aj v Európe. To sa deje vtedy, keď čínske orgány dospievajú k záveru, že ich oficiálne doktríny a politiky sú spochybňované. To má priamy vplyv na šírenie európskych hodnôt a spravodlivé a rovnaké podmienky pre podniky a občanov.

Európski občania sa domnievajú, že vzhľadom na asertivitu Číny a nárast jej prítomnosti v členských štátoch je ich európsky spôsob života ohrozený. Európu znepokojuje, že nedostatok transparentných, spravodlivých a rovnocenných právnych predpisov ohrozuje hospodársku súťaž a pre ich život je skôr stratou ako ziskom.

Spolupráca pri riešení globálnych problémov

Vzhľadom na tieto výzvy chceme spolupracovať s Čínou v oblastiach spoločného záujmu. Čína so svojimi 1,4 miliardy obyvateľov predstavuje obrovský trh, je jednou z troch najväčších ekonomík, jednou z najbohatších krajín sveta a najväčším svetovým vývozcom. Ako jadrovú veľmoc a stáleho člena Bezpečnostnej rady OSN ju pri riešení globálnych problémov nemožno obchádzať.

V súčasnosti je strategickým partnerom EÚ v boji proti zmene klímy a pri svetovej transformácii na obnoviteľné zdroje energie. Čína je stranou Parížskej dohody od roku 2016, hoci v súčasnosti produkuje najviac skleníkových plynov a oxidu uhličitého (takmer 30 % celosvetových emisií) na svete. Preto berieme čínsku vládu za slovo a očakávame zníženie emisií krajiny do roku 2030 a jej uhlíkovú neutralitu do roku 2060. Ponúkame priemyselnú spoluprácu pri vývoji technologicky vyspelých riešení, najmä v oblasti ekologického vodíka. EÚ tiež podporuje spoluprácu s Pekingom na zabezpečenie stability a udržateľného rastu v rozvojových krajinách. Systémové rozdiely a striktné utilitaristický prístup, ktorý čínske orgány často zaujímajú, však doteraz tomuto úsiliu bránili. Preto dôrazne odmietame neudržateľný prístup Číny k spolupráci s Africkou úniou a africkými krajinami v oblastiach, ako je prístup k surovinám, využívanie nových trhov, ľudské práva a otázky životného prostredia a klímy.

Za ďalšiu oblasť potenciálnej spolupráce označili oba strany boj proti medzinárodnému terorizmu. Definícia terorizmu, ktorú uplatňuje čínsky orgán presadzovania práva a jurisdikcia, je však nejasná. Obvinenia z terorizmu sa okrem toho často svojvoľne a so spätnou platnosťou využívajú proti pokojným demonštrantom a obhajcom práv menšín, čo je čoraz viac zrejme v prípade Sin-ťiang, Tibetu a Hongkongu. Kým tieto praktiky pretrvávajú, môže byť spolupráca v oblasti boja proti terorizmu len obmedzená.

Napriek rozdielom medzi nami by sme v štruktúrovanom dialógu s Čínou mali pokračovať cieľom riešiť globálne výzvy, ako je zmena klímy, nelegálna migrácia, návrat k obchodnému a arbitrážnemu systému v rámci WTO založenému na pravidlách a účinné mechanizmy regulácie finančných trhov. Mnohé z toho však závisia od ochoty Číny dodržiavať medzinárodné normy a pravidlá.

Ochrana medzinárodného poriadku založeného na pravidlách

Medzinárodný obchod a prístup na nové trhy výrazne zvýšili životnú úroveň na celom svete. Prispeli k tvorbe pracovných príležitostí, rastúcej prosperite a znižovaniu chudoby vo svete. Budovať otvorený a spravodlivý systém svetového obchodu naďalej ostáva naším záväzkom. Musí ho určovať multilaterálny poriadok založený na pravidlách, ktorého stredobodom sú demokratické hodnoty. Na dosiahnutie tohto cieľa musí EÚ konštruktívne spolupracovať so svojimi partnermi.

Podpora multipolárneho sveta a medzinárodného poriadku založeného na pravidlách ostáva verejne hlásaným základným kameňom čínskej zahraničnej politiky. Prezident Si Ťin-pching opakovane hovoril o význame multilaterálneho svetového poriadku, a to aj vo svojom pozoruhodnom prejave v Davose v roku 2017:

„Pravdou je, že hospodárska globalizácia vyvolala nové problémy. Nie je však dôvodom na to, aby sme hospodársku globalizáciu úplne odpísali. Skôr by sme sa mali globalizácii prispôbiť a usmerňovať ju, zmierniť jej negatívny vplyv a prinášať jej výhody všetkým krajinám a všetkým národom.“

Nesmieme zabúdať na fakt, že čínska podpora multipolárneho sveta a záväzok dodržiavať poriadok založený na pravidlách nie sú predmetom kontroly. V medzinárodných organizáciách uplatňuje Peking spoločné pravidlá len vtedy, keď slúžia jeho záujmom; v opačnom prípade ich vyhlási za nevhodné pre svoje osobitné potreby alebo ich ignoruje a uplatňuje vlastný svojvoľný výklad. Vývoj v súvislosti s WTO, WHO a Medzinárodným tribunálom pre morské právo ukazuje, ako sa legitimita týchto medzinárodných organizácií oslabuje. V dôsledku toho sa znižuje ich schopnosť riešiť dvojstranné konflikty v multilaterálnom kontexte.

Čínska zahraničná politika sa zároveň stala asertívnejšou a jej diplomacia je najmä pod vedením Si Ťin-pchinga viac konfrontačná. Čína chce mať na svetovej scéne významnejšiu úlohu, ktorá by bola vyjadrením jej rýchleho vzostupu. Čínski diplomati nahradili výrok Denga Siaopinga „skrývaj svoju silu, hraj o čas“ prístupom „vlka v bojovom ťažení“.

Takzvaný hongkonský zákon o bezpečnosti je porušením čínskeho záväzku prijatého v

čínsko-britskom spoločnom vyhlásení z roku 1984, v ktorom sa pre Hongkong zakotvuje zásada „jedna krajina, dva systémy“. Nový zákon nielenže oslabuje platné medzinárodné dohody, ale aj dlhodobú autonómiu a slobody Hongkongu. Od nadobudnutia účinnosti zákona sa situácia v oblasti ľudských práv v meste rýchlo zhoršila. Nový zákon je nástrojom umlčievania disentov, hromadného zatýkania prodemokratických aktivistov, potlačania slobody prejavu a zhromažďovania a cielenia pozornosti na novinárov, ako aj na akademických pracovníkov.

Taiwan, siedme najväčšie hospodárstvo Ázie so stabilnou pluralitnou demokraciou, je v očiach Pekingu „renegádskou provinciou“. Predseda Si Ťing-ping stanovil rok 2049, storočie vzniku Čínskej ľudovej republiky, ako konečný termín „zjednotenia“ ČLR a ROC akýmikoľvek prostriedkami, čo vyvoláva nestabilitu a je nebezpečné. Poslanecký klub PPE vyjadruje hlboké znepokojenie nad rastúcou intenzitou vojenských manévrov Číny zameraných na Taiwan, ktoré predstavujú vážnu hrozbu pre mier a stabilitu v regióne. Opätovne potvrdzuje svoje stanovisko, že obe strany sa musia zdržať jednostranných krokov a použitia sily. Domnievame sa, že prípadné zjednotenie Taiwanu a Číny by malo byť len výsledkom demokratickej vôle obyvateľov Taiwanu a Čínskej ľudovej republiky.

Poslanecký klub PPE je odhodlaný obhajovať multilaterálny poriadok založený na pravidlách a prednosť zásad právneho štátu v medzinárodných vzťahoch. Medzinárodné organizácie, ktoré sú jadrom tohto poriadku, sa tiež musia prispôbiť meniacemu sa svetu. Tento cieľ možno dosiahnuť len prostredníctvom multilaterálnych rokovaní s rovnocennou účasťou a zastúpením všetkých zainteresovaných strán.

Systémová rivalita – Ochrana európskych záujmov

Za 46 rokov od nadviazania diplomatických väzieb medzi EÚ a Čínskou ľudovou republikou v roku 1975 rozvíjali obe strany úzke politické, hospodárske a kultúrne vzťahy zakotvené v sieti dialógu na vysokej úrovni. Od prvých dní „reformy a otvárania sa“ Číny vonkajšiemu svetu prispeli európske podniky, inžinieri a univerzity k jej rozvoju svojimi investíciami, technológiami a výskumom, ako aj významnou rozvojovou pomocou EÚ. Táto angažovanosť pramenila z predpokladu, že Čína napokon liberalizuje

svoj hospodársky systém a možno aj svoju politiku. Predpokladali sme transformáciu smerom k trhovému hospodárstvu a postupné otvorenie sa nerušenej hospodárskej, vedeckej a kultúrnej výmene.

Dnes musíme pripustiť, že naše nádeje zostávajú nenaplnené.

Čína má právo zvoliť si vlastnú cestu rozvoja. Ak však Čína nebude plniť svoje záväzky v prospech vlastných záujmov a zároveň ohrozí naše záujmy, musíme brániť blahobyť našich občanov a naliehať na Peking, aby rešpektoval prísluby, ktoré prijala.

Šírenie základných hodnôt EÚ, rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a ľudských práv, slobody, demokracie, rovnosti a právneho štátu by malo byť vnímané v širšom ázijskom kontexte, najmä v juhovýchodnej Ázii. Pozíciu EÚ možno posilniť podporou strategických väzieb a spolupráce na základe investičných a obchodných dohôd so susednými krajinami Číny, najmä s Indiou a regiónom ASEAN. Tento región je tretím najväčším obchodným partnerom EÚ vo veľkej miere vďaka už existujúcim partnerstvám s Japonskom, Singapurom, Vietnamom a Južnou Kóreou. Prehĺbovaním vzťahov môžeme poskytnúť stimuly ďalšej hospodárskej integrácie, ktorá povzbudí krajiny ASEAN-u pri upevňovaní ich demokratických inštitúcií a dodržiavaní stanovených zásad. Pripomíname, že Čína a 14 ďalších krajín Ázie a Tichomoria podpísali najväčšiu obchodnú dohodu na svete. ňou sa zvýši politický a hospodársky vplyv Číny v celom regióne. Pozorne budeme sledovať vplyv tejto dohody najmä z hľadiska normatívnych prvkov normalizácie. Sme opatrní vo veci zlučiteľnosti stratégií, ako sú čínske normy 2035, s európskou angažovanosťou založenou na hodnotách a vedomím úsilia Číny o podporu alternatívnych systémov hospodárskeho a obchodného riadenia.

COVID-19 – prípadová štúdia vzťahov medzi EÚ a Čínou

Ako prípadová štúdia za mnohé z doterajších problémov vo vzťahoch medzi EÚ a Čínou posluži vypuknutie nákazy COVID-19.

V počiatočnej fáze nákazy sa Čína snažila rozsah problému skrývať. Zadržovala dôležité informácie, potlačovala oznamovateľov a novinárov v Číne a blokovala rozhodnutia núdzového výboru WHO. Namiesto toho, aby otvorene čelila rastúcej kríze, sa rozhodla pre utajovanie, čím umožnila rýchle šírenie vírusu. Ten sa stal globálnym problémom.

Keď sa COVID-19 stal pre vedenie krajiny prioritou, všetky kanály vrátane čínskych mediálnych agentúr v zahraničí, čínskeho diplomatického úsilia a čínskych spoločností vykresľovali Čínu ako vzor v boji proti pandémie. Prezentovali ju ako dobrodincu sveta, ktorý celému svetu posielal pomoc a zdravotnícke vybavenie. Čínske štátne médiá len málo informovali o pomoci, ktorú krajina dostávala zo zahraničia, vrátane takmer 60 ton zdravotníckeho vybavenia z členských štátov EÚ. Na druhej strane bol čínsky komerčný predaj prezentovaný ako „čínska pomoc pre priateľov v núdzi“.

Diplomacia EÚ bola dvakrát cieľom čínskeho zasahovania, pričom v oboch prípadoch čínskemu tlaku podľahla. Po prvé, európski diplomati po zásahu čínskych diplomatov oslabili kritickú povahu správu pracovnej skupiny ESVČ StratCom o čínskych dezinformačných kampaniach počas zdravotnej krízy. Čoskoro nato čínske mediálne agentúry prostredníctvom veľvyslanca EÚ a 27 bilaterálnych veľvyslancov členských štátov EÚ v Číne požadovali zmeny v spoločnom článku o čínskom pôvode vírusu. Európski diplomati s autocenzúrou pokračovali.

Na rozptýlenie domácej kritiky krízového riadenia čínski úradníci uviedli, že vírus do krajiny priniesli cudzinci. Pritom zabudli spomenúť, že títo ľudia boli vo väčšine prípadov čínski občania prichádzajúci domov zo zahraničia. Veľvyslanec Číny v Londýne v rozhovore s BBC odmietol akceptovať, že by vírus pochádzal z Číny. Naopak tvrdil, že Peking bol jednoducho ten prvý, ktorý ho objavil. Hovorca čínskeho ministerstva zahraničných vecí okrem toho cez svoj účet na sociálnych médiách šíril informácie o tom, že vírus v skutočnosti je americkou biologickou zbraňou. Krajinám, ktoré žiadali dôkladné a nezávislé vyšetrenie pôvodu vírusu, sa dostalo vyhrážok o hospodárskych a politických odvetných opatreniach.

Stojíme zoči-voči aspektom systémovej hospodárskej súťaže s Čínou v rôznych oblastiach

Pokiaľ ide o hospodárske vzťahy, EÚ a Čína sú od seba vzájomne závislé, a preto sú si navzájom dôležitým trhom. Európske podniky sú však neprestajne cieľom diskriminačných praktík, narušovania trhu a rôznych obmedzení v mnohých odvetviach hospodárstva. Podmienky na čínskom

trhu ešte viac skomplikovali viaceré formy subvencií pre čínskych konkurentov – najmä štátne podniky (ŠP). Podobné nástroje sa používajú na pretlačenie čínskych podnikov na európske trhy, aby mohli konkurovať našim podnikom alebo ich získať, aby mohli využívať ich know-how a následne sa stať ešte posilniť konkurenciu voči ostatným podnikom v EÚ.

Ďalším rizikom, ktorého si orgány EÚ musia byť vedomé, sú čínske právne predpisy, ktoré od čínskych podnikov vyžadujú spoluprácu s tajnými službami krajiny. Ak hrozí, že čínski obchodníci budú údaje používať tak, ako by nemali, musíme zostať ostražití. Príkladom tohto prístupu sú intervencie čínskych veľvyslancov v Európe, ktorí sa vládám členských štátov vyhrážajú odvetnými opatreniami proti ich podnikom pôsobiacim v Číne, ak sa Huawei nebude podieľať na ich vnútroštátnej sieti 5G. Všímame si hrozby Číny voči krajinám, ktoré kritizujú situáciu v Číne v oblasti ľudských práv alebo vyzývajú na medzinárodné vyšetrovanie COVID-19, ako to bolo v prípade obchodných obmedzení rôzneho austrálskeho tovaru.

Na druhej strane je EÚ najotvorenejším hospodárskym priestorom na svete. Zahraničné investície sú vítané a prispievajú k hospodárskemu rastu. Naš systém s prísnyimi pravidlami hospodárskej súťaže, investícií a verejného obstarávania je dobre koncipovaný a vhodný pre hospodárske subjekty z liberálnych trhových ekonomík. EÚ však nie je dostatočne vybavená proti zložitým problémom štátom riadeného hospodárstva, ktoré svojim podnikom poskytuje štátnu podporu na úrovni, ktorá nie je k dispozícii podnikom EÚ, aby mohli expandovať na naše trhy. Preto treba prostredníctvom aktívnej a zmysluplnej spolupráce vytvoriť rovnaké podmienky s Čínou. Skupina PPE preto v zásade víta nedávnu predbežnú komplexnú dohodu o investíciách medzi EÚ a Čínou (CAI). Samotná investičná dohoda však nemôže vyriešiť všetky problémy, ktoré ohrozujú naše hospodárske a politické vzťahy; na riešenie súčasnej nerovnováhy musí zabezpečiť nekompromisné ustanovenia vo všetkých oblastiach, ako aj mechanizmy ich presadzovania a zabezpečiť, aby Čína a čínski predajcovia tieto ustanovenia dodržiavali. Kľúčový význam má aj naďalej súbežná práca na autonómnych aj mnohostranných sprievodných opatreniach a zabezpečenie realizácie kľúčových kontrol. Prioritou musí byť zdokonalenie nášho vlastného súboru nástrojov na ochranu obchodu. Nedávno zverejnená biela kniha Komisie o zavedení rovnakých podmienok pre zahraničné subvencie je krokom správnym smerom,

hoci zároveň musíme zdôrazniť potrebu dodržiavať naše zásady otvorenosti a slobodnej a spravodlivej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu EÚ. V súvislosti s bielou knihou vyzývame Komisiu, aby navrhla nástroj na zabezpečenie rovnakých podmienok (LPFI). Tento nástroj by mal európskym podnikom umožniť uspieť v súťaži s dotovanými čínskymi spoločnosťami v prostredí jednotného trhu. Okrem toho sa musia využiť jednostranné nástroje EÚ, ako napríklad plánovaný systém náležitej starostlivosti EÚ pre dodávateľské reťazce alebo nový globálny sankčný režim EÚ, na vyplnenie medzery, ktorú nevyhnutne zanechala dohoda výlučne o investíciách.

Politické odporúčania skupiny EPP

Čína podporila európsku integráciu, keď sa vďaka nej ľahšie dostala na vnútorný trh. Podporila aj silný európsky hlas, ktorý propagoval multipolárny svet. Čína však využíva dvojstranné a alternatívne multilaterálne stratégie na obchádzanie všeobecného prístupu európskych inštitúcií založeného na pravidlách. Alternatívne formáty, ako napríklad investičný systém 17+1, a nedočakavosť väčších členských štátov, aby pre svoje podniky egoisticky zabezpečili individuálne obchodné a investičné dohody, iba slúžia zásade „rozdeľuj a panuj“, ktorú Čína uplatňuje (narušenie jednoty). Oslabuje sa tým pozícia EÚ a jej členských štátov. Efektívny prístup k Číne si vyžaduje jednotnú zahraničnú politiku založenú na hodnotách, ktorú bude EÚ a jej členské štáty lojálne nasledovať.

Bez jednotného prístupu EÚ, ktorý posilňuje vyjednávaciu pozíciu všetkých 27 členských štátov, môžeme s Čínou sotva rokovať ako rovný s rovným. Poslanecký klub PPE vyzýva členské štáty a európske inštitúcie, aby pri prijímaní koherentného a komplexného prístupu na všetkých úrovniach vystupovali jednotne. Trvá na trhových reformách a rovnakých podmienkach pre všetky podniky EÚ. V rámci európskych inštitúcií by sa mala vytvoriť prierezová pracovná skupina podľa vzoru úspešnej pracovnej skupiny pre brexit, ktorá pomohla zachovať jednotnú pozíciu členských štátov. EÚ musí posilniť svoje dodávateľské reťazce na zvýšenie svojej odolnosti na rôzne spôsoby, a to aj zvýšením vlastnej výroby a presunom kapacít do svojej blízkosti (nearshoring), tak dosiahnuť „otvorenú strategickú autonómiu“.

- > **Prísna reciprocita ako druhé najlepšie riešenie:** Poslanecký klub PPE podporuje spoluprácu s Čínou na základe otvoreného regulačného rámca EÚ a v plnom súlade s pravidlami WTO. Zároveň musí byť EÚ schopná dôrazne obhajovať svoje hlavné záujmy založené na zlučiteľnosti s pravidlami WTO, reciprocite a účinnom zavádzaní vyrovnávacích opatrení. Ak sa však takýto otvorený prístup v hospodárskych vzťahoch medzi EÚ a Čínou nebude dať dosiahnuť a my by sme odhalili deformačné vplyvy na obchod alebo hrozby pre našu bezpečnosť a strategické záujmy, EÚ by voči čínskym podnikom mala uplatniť svoju ochranu obchodu a ďalšie relevantné autonómne opatrenia. Tie by mali odzrkadľovať obmedzenia, s ktorými sa európske spoločnosti potýkajú v Číne.
- > **Protimonopolné pravidlá, pravidlá pre fúzie a štátnu pomoc EÚ pre čínske podniky, ktoré pôsobia v Európe:** Aby sa zabránilo nekalej hospodárskej súťaži, EÚ by mala vypracovať „nástroj neutrality hospodárskej súťaže“ s cieľom zabezpečiť konkurenčnú neutralitu čínskych štátnych podnikov na európskom trhu. To isté musí platiť pre štátne podniky bez ohľadu na ich vlastnícku štruktúru a krajinu ich hlavného pôsobenia. Multilaterálne úsilie o posilnenie pravidiel WTO o priemyselných subvenciách – založené na trojstrannej spolupráci EÚ, Spojených štátov a Japonska – sa musí ďalej rozvíjať.
- > **Reciprocita vo verejnom obstarávaní:** Európske podniky majú často zakázané zúčastňovať sa verejných súťaží v Číne. Európska komisia musí zabezpečiť, aby verejní obstarávatelia a členské štáty účinne uplatňovali smernice EÚ z roku 2014, prípadne tento rámec podrobiť revízií. Spoluzákonodarcovia by mali dokončiť nový, vyvážený nástroj medzinárodného obstarávania s cieľom posilniť súbor nástrojov EÚ a podporiť globálne recipročné obchodné podmienky. Čína by sa mala čo najskôr pripojiť k Dohode WTO o vládnom obstarávaní a otvoriť sa medzinárodným verejným súťažiam.
- > **Nútené transfery technológií:** Nútené transfery technológií a krádeže práv duševného vlastníctva zo strany čínskych obchodníkov pokračujú. Nezákonné postupy sú ďalším vedľajším produktom pekinského projektu Made in China 2025 dôrazne zameraného na dosiahnutie technologickej parity s USA a EÚ. Tieto

metódy oslabujú perspektívy budúceho podnikania a tvorbu pracovných príležitostí a rast v Európe. Hoci určite uznávame, že pravidlá, ktorými sa priamo zakazuje niekoľko typov núteného prenosu technológií, sú teraz súčasťou CAI, musíme zabezpečiť, aby prioritou dvojstranných vzťahov zostalo primerané riešenie všetkých foriem núteného prenosu technológií a krádeží práv duševného vlastníctva. Európska komisia by mala zriadiť pracovnú skupinu na zvýšenie informovanosti medzi členskými štátmi a európskymi podnikmi a trvať na čínskych orgánoch a dodávateľských organizáciách, aby eliminovali nútené transfery technológií a porušovanie práv duševného vlastníctva.

- > **Priemyselná stratégia pre EÚ:** EÚ musí zlepšiť rámcové podmienky pre investície podnikov a ich inovácie. Treba podrobiť analýze stratégiu Číny pre kľúčové odvetvia a získané vedomosti zohľadniť vo výdavkoch na výskum, vývoj a inovácie na úrovni EÚ a členských štátov. Nepretržité investície do výskumu, vývoja a inovácií EÚ môžu okrem toho vytvoriť nové vzájomné závislosti, a tak vyvážiť silu EÚ a Číny. Osobitná pozornosť by sa mala venovať odolnosti dodávateľských reťazcov EÚ s cieľom „otvorenej strategickej autonómie“, a to aj rozvíjaním nových príležitostí v južnom a východnom susedstve. Poslanecký klub PPE požaduje aj transparentnosť dvojstranných dohôd medzi jednotlivými štátmi a Čínou. Je znepokojivé, keď sa na utajovanie strategických zmlúv s Pekingom využívajú sporné vnútroštátne predpisy. Bolo to žiaľ tak vtedy, keď Čína nedávno poskytla maďarskej vláde úver na vysokorýchlostnú železnicu z Budapešti do Belehradu. Skupina PPE tiež požaduje, aby boli dvojstranné dohody medzi jednotlivými štátmi a Čínou založené na spoľahlivom posúdení rizík s cieľom zabezpečiť, že tieto investície neohrozia bezpečnosť alebo verejný poriadok v EÚ prostredníctvom prevádzky, riadenia alebo kontroly (okrem iného kritickej infraštruktúry, kritickej technológií a položiek s dvojakým použitím, poskytovania kritickej vstupov alebo citlivých informácií vrátane osobných údajov). Poslanecký klub PPE v tejto súvislosti vyzýva na transparentnosť takýchto dohôd.

- > **INICIATÍVA JEDNO PÁSMO, JEDNA CESTA:** Geopolitickú agendu Číny skrytú za projekty infraštruktúry a financovania v

rámci iniciatívy Jedno pásmo, jedna cesta, musíme brať takú, aká je. Všetky takéto projekty sa musia dôkladne monitorovať, a to aj vzhľadom na ich negatívne politické účinky. Riadne financovaný systém EÚ na budovanie infraštruktúry a poskytovanie finančných prostriedkov v tretích krajinách má geopolitický význam a pre naše podniky môže znamenať podnikateľské príležitosti. Musíme však požadovať, aby iniciatíva Jedno pásmo, jedna cesta spĺňala medzinárodné normy a s vedomím nedostatočnej transparentnosti v ponukových konaniach zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž na tretích trhoch presadzovaním postupov mnohostrannej správy hospodárskych záležitostí.

- > **Technologická platforma 5G:** Rozvoj siete 5G v celej Európe je základným kameňom konkurencieschopnosti Európy v budúcnosti. Zdroje mobilizované v rámci plánu obnovy pre Európu by sa mali použiť ako potrebné finančné prostriedky pre všetky členské štáty na bezpečnú infraštruktúru a podporu európskeho priemyslu, spôsobilosti a inovácií. Účasť Číny v tejto oblasti by sa mala starostlivo preverovať a podniky považované za bezpečnostnú hrozbu musia byť vylúčené zo všetkých podnikov súvisiacich s 5G v EÚ-27.
- > **Agropotravinárstvo, rybolov a akvakultúra ako strategické aktíva vo vzťahoch s Čínou:** Vzhľadom na pretrvávajúcu závislosť Číny a jej popredné postavenie v oblasti potravinovej bezpečnosti by EÚ mala mobilizovať zdroje a vypracovať inteligentný rámec na ochranu záujmov európskych poľnohospodárov, rybárov a výrobcov i spotrebiteľov v odvetví akvakultúry a zabrániť nekalej hospodárskej súťaži poľnohospodárstva, rybolovu a akvakultúre. Oceňujeme Dohodu medzi Európskou úniou a vládou Čínskej ľudovej republiky o ochrane zemepisných označení. Pozorne budeme skúmať vykonávanie tejto dohody a monitorovať úsilie Číny o zabezpečenie ochrany európskych práv duševného vlastníctva.

Pokiaľ ide o obchod, naďalej zastávame myšlienku otvorených vzťahov s Čínou. Naše obchodné vzťahy zostávajú žiaľ nevyvážené z dôvodu pretrvávajúcich neopodstatnených necolných opatrení, technických prekážok a nedostatočnej reciprocity. Štátne dotácie

v Číne vedú k nadmerným kapacitám a dumpingu na európskych a svetových trhoch. Hoci čisto transakčný prístup nezaručuje dosiahnutie strategických cieľov, európsky prístup založený na hľadaní riešení skôr rokovaním ako zavádzaním cieľ (ako USA) nie je vždy úspešný.

Príkladom toho je Globálne fórum o nadmernej kapacite ocele, ktorá bolo vytvorené v rámci OECD v roku 2016 po celosvetovej kríze v oceliarstve spôsobenej rozsiahlymi nadmernými kapacitami v Číne. Tri roky rokovaní nepriniesli žiadne konkrétne výsledky a Čína sa v októbri 2019 nakoniec rozhodla z fóra odísť. Problém nadmerných kapacít vo výrobe ocele pretrváva a v EÚ ohrozuje 2,6 milióna priamych a nepriamych pracovných príležitostí.

Politické odporúčania skupiny EPP

- > **Dosiahnuť modernizáciu WTO:** Čína si od svojho vstupu do WTO v roku 2001 neplní záväzky. EÚ by spolu s ostatnými členmi WTO mala aktívne pokračovať v súčasnom úsilí o aktualizáciu súboru pravidiel WTO. Čína si musí v tejto súvislosti plniť povinnosti a záväzky ako člen a uznať svoj skutočný hospodársky status, ako aj to, že už nevyhovuje kritériám pre rozvojové krajiny.
- > **Používanie nástrojov na ochranu obchodu:** Kým budú pokračovať nekalé obchodné praktiky, požadujeme, aby sa naďalej nekompromisne uplatňovali nástroje EÚ na ochranu obchodu a nová antidumpingová metodika. Tým sa lepšie odstránia deformácie cien a nákladov, ktoré nie sú výsledkom voľného pôsobenia trhových síl.
- > **Viac „vyšetrovaní z vlastného podnetu“ zo strany Európskej komisie:** Poslanecký klub PPE podporuje posilnenie kapacít Európskej komisie na vyšetrovanie antidumpingových/antisubvenčných prípadov „ex officio“ bez formálnej sťažnosti dotknutých európskych podnikov. Komisia by tieto rozšírené právomoci mala v plnej miere využívať.
- > **Preskúmať nové flexibilné formy spolupráce v rámci aliancií:** Členským štátom odporúčame, aby vytvorili nové fórum pre mnohostrannú spoluprácu, ktoré by čerpal z odkazu Koordináčného výboru pre mnohostrannú strategickú

kontrolu vývozu. Hlavným cieľom tohto nového fóra by bolo monitorovanie a kontrola vývozu technológií, obchodných tokov a citlivých investícií do problematických krajín, ako aj etických noriem v oblasti výskumu, výroby a zhromažďovania údajov.

- > **Efektívne preverovanie priamych zahraničných investícií:** Naliehavo žiadame členské štáty, aby urýchlili zaviesť a efektívne uplatňovali nové nariadenie s cieľom vytvoriť mechanizmy na preverovanie zahraničných investícií v kritických odvetviach a aby odstránili súčasné nedostatky. Zvážiť by sa mala aj prípadná revízia cieľom riešiť deformácie trhu spôsobené zahraničnými dotáciami na vnútornom trhu. Sme ostražití voči úsiliu vytvoriť škodlivú hospodársku závislosť prostredníctvom strategických investícií a sme odhodlaní v tejto súvislosti posilniť otvorenú európsku strategickú autonómiu.
- > **Komplexná investičná dohoda medzi EÚ a Čínou:** Pozitívne hodnotíme dosiahnutú predbežnú politickú dohodu o komplexnej investičnej dohode medzi EÚ a Čínou na zabezpečenie istejšieho právneho rámca pre dlhodobý prístup na trh a investičné príležitosti. Vzhľadom na naše priority môže CAI prispieť k väčšej reciprocite prístupu na trh, prispieť k vytvoreniu rovnakých podmienok a podporiť nediskriminačný režim pre podniky a investorov. Pripúšťame, že sa tým všetky nedostatky v týchto oblastiach nevyriešia. Skupina PPE dôkladne preskúma dohodu, ktorá obsahuje ambiciózne ustanovenia o obchode a udržateľnom rozvoji, ako sú pracovné práva, s ktorými Čína po prvýkrát súhlasila. Keď budeme mať podporiť žiadosť o schválenie investičnej dohody, budeme brať do úvahy aj situáciu v Číne v oblasti ľudských práv. Dôležité je monitorovať vykonávanie, keďže hodnota dohody závisí od toho, ako bude Čína tieto záväzky plniť.
- > **Riešenie nadmerných kapacít:** EÚ by mala pokračovať v dialógu s ostatnými medzinárodnými zainteresovanými stranami v rámci OECD, WTO a G20 a naliehať na Čínu, aby sa vrátila k rokovaciemu stolu.
- > **Investičná dohoda s Taiwanom:** Podporujeme začatie rokovaní o bilaterálnej investičnej dohode s Taiwanom. Okrem toho vyzývame Komisiu, aby dokončila prípravné práce, konkrétne analýzu pôsobnosti a

posúdenie vplyvov, aby sa mohli formálne začať rokovania v rámci európskej politiky jednej Číny. Domnievame sa tiež, že účasť Taiwanu na zasadnutiach, mechanizmoch a činnostiach WHO by najmä počas pandémie mala byť vítaná. Vyvážené riadenie krízy zo strany taiwanskej vlády poukázalo na hodnotu, ktorú by účasť Taiwanu mohla mať pre organizáciu.

- > **Snaha o účinné vykonávanie:** Skupina PPE zabezpečí, aby Európsky parlament aktívne monitoroval účinné vykonávanie akejkoľvek budúcej dohody s Čínou, pričom v tomto úsilí podporí úlohu parlamentnej diplomacie a dialógu.

Vo verejnej a akademickej diskusii Európy sa Peking snaží ovplyvňovať verejnú diskusiu európskej spoločnosti. Jej cieľom je presadzovanie vlastného politického naratívu a cenzúra kritických hlasov v Európe.

Sloboda presvedčenia, prejavu, náboženského vyznania a združovania sú základnými zásadami našej liberálnej demokracie. Za nevyhnutný prvok našej participatívnej demokracie sa v Európe považuje kritické myslenie. Podľa Komunistickej strany Číny patria tieto základné zásady nášho európskeho modelu medzi „sedem podvrtných prúdov“ a predstavujú „zlo zo Západu“, ktoré treba v Číne potlačiť.

Čína zároveň čoraz viac tieto slobody v Európe využíva na formovanie svojho programu. Kým transparentná diskusia o Číne v našich médiách, univerzitách, myšlienkových školách a na sociálnych sieťach je vítaná a považuje sa za obohatenie, treba si dať pozor na skryté spôsoby manipulácie verejnej diskusie.

Čínske spoločnosti už absorbovali a odkúpili niektoré európske médiá. A tak zaviedli pročínske pracovné usmernenia. Príjmy z reklamy a príloh čínskych médií zo strany čínskych inštitúcií a podnikov sa používajú ako páka na propagáciu pročínskych správ a cenzúru kritických správ. Čínske veľvyslanectvá v Európe vyvíjajú tlak na európskych novinárov a univerzity, aby sa zdržali vyhlásení o Číne považovaných za kritické. Európske myšlienkové školy a univerzity s finančnými prostriedkami od čínskych inštitúcií a podnikov alebo v spolupráci s nimi propagujú stanoviská čínskej vlády. Na tento účel sa využíva aj rozsiahla sieť viac ako 500 Konfuciových inštitútov na celom svete. Okrem toho sa snažia zasahovať do učebných osnov západných univerzít s cieľom cenzurovať

kritickú diskusiu a výskum o Číne. Európskym výskumným pracovníkom a novinárom Čína odopiera víza a prístup k svojim zdrojom, ak ich prácu považuje za kritickú voči politike svojej komunistickej strany.

Tieto intervencie často zostávajú nepovšimnuté, ale sú zacielené na naše základné hodnoty a zásady. Na rozdiel od obvyklej mäkkej moci verejnej diplomacie sa na opis týchto nových taktík manipulatívnej diplomatickej politiky používa označenie „ostrá sila“.

Politické odporúčania skupiny EPP

- > **Preverovanie priamych zahraničných investícií:** Čína za posledných 10 rokov investovala do európskych mediálnych firiem takmer 3 miliardy EUR. Len niektoré členské štáty EÚ majú zavedené mechanizmy preverovania zahraničných investícií do médií. Preto Komisii odporúčame, aby vytvorila celoeurópsky regulačný systém, ktorý by mediálnym spoločnostiam s financovaním alebo pod kontrolou vlády neumožňoval akvizíciu európskych mediálnych spoločností. To by malo platiť najmä pre nedemokratické krajiny, v ktorých európske mediálne organizácie buď nemôžu slobodne pôsobiť, alebo sa na ne tlačí, aby ich informovali v prospech miestnych samospráv. Toto úsilie by malo mať svoj základ v spoločnej databáze na podporu harmonizovanej prevencie a/alebo stíhania v celej Európskej únii. V opačnom prípade budú príklad Číny nasledovať ďalšie štáty s podobnou autoritárskou politickou ideológiou a Európska únia riskuje, že do jej vnútorných záležitostí budú zasahovať iné krajiny.

- > **Podpora nezávislého čínskeho výskumu a žurnalistiky:** Zvýšenou podporou nezávislých a kritických odborných znalostí o Číne by sa mohla znížiť závislosť myšlienkových škôl a univerzít od čínskych podnikov a inštitúcií, ktoré v súčasnosti ich činnosť sponzorujú. Dôrazne sa odporúča zavedenie programu výskumu o Číne financovaného z prostriedkov EÚ, ktorý by bol k dispozícii európskym univerzitám, a zriadenie európskej znalostnej nadácie pre Čínu. EÚ a členské štáty musia tiež pokračovať v obrane slobody prejavu na univerzitách, aby sa zabezpečilo, že nátlakom čínskych

orgánov nebude narušovaná sloboda prejavu na európskych univerzitách európskych alebo čínskych študentov a akademických pracovníkov.

> **Propagácia, podpora a financovanie nezávislej žurnalistiky a liberálnych médií:**

EÚ a jej členské štáty by mali podporovať novinárov, ktorí vyšetrujú cenzúru, propagandu, obťažovanie novinárov a porušovanie ľudských práv v Číne. K charakteristickým príkladom patrí iniciatíva Journalism Trust Initiative, Medzinárodné konzorcium investigatívnych novinárov a Fórum pre informácie a demokraciu. EÚ môže prispieť k tomuto úsiliu zriadením Európskeho fondu pre demokratické médiá.

> **Boj proti dezinformačným kampaniam Číny a nanúteným naratívom:**

Európsky výrobca áut bol nútený verejne sa ospravedlniť za svoju reklamu na platforme sociálnych médií s citátom dalajlámu. Zmienka o prenasledovaní náboženských a etnických menšín, ako sú Tibeťania a Ujguri, a udelenie európskej ceny za literatúru spisovateľovi zadržavanému v Číne môžu viesť k vyhrážkam čínskych diplomatov voči akademickým inštitúciám, a dokonca aj vládam. Čínske pokusy o presadenie vlastnej rétoriky a cenzúry v EÚ nemožno tolerovať. Všetky inštitúcie EÚ musia byť pri identifikácii a označovaní čínskych dezinformačných kampaní a naratívov striktné, napríklad v súvislosti s krízou COVID-19. Navrhujeme, aby sa v celej EÚ dokumentovali dezinformácie a porušovanie ľudských práv s cieľom zvýšiť informovanosť, a tak sa podporili ich obeť, či jednotlivci, korporácie alebo vlády. Toto úsilie by mohlo byť základom vzdelávacieho programu v podobe súborov nástrojov alebo špecifických webových stránok, pomocou ktorých európski občania získajú potrebné zručnosti a/alebo znalosti na ochranu pred nepravdivými informáciami.

> ESVČ môže tieto údaje pravidelne kompilovať a zverejňovať.

> **Ochrana ľudských a základných práv:**

Porušovanie ľudských práv v kontinentálnej Číne a Hongkongu nemožno ignorovať. Vyžaduje si dôraznú reakciu zo strany EÚ a jej členských štátov. Poslanecký klub PPE víta prijatý globálny sankčný režim EÚ pre ľudské práva (Magnitského akt EÚ), ktorým sa zabezpečí zodpovednosť tých, ktorí sa dopustia porušenia ľudských práv.

Poslanecký klub PPE by mal prevziať vedúcu úlohu v politickej diplomacii s cieľom zahrnúť korupciu do globálneho sankčného režimu EÚ v oblasti ľudských práv.

> **Prepustenie aktivistov za ľudské práva:**

Vyzývame na prepustenie svojvoľne zadržovaných a väznených obhajcov ľudských práv, disidentov a ďalších vrátane švédskeho občana Gui Minhaiho. S veľkým znepokojením berieme na vedomie správy o systematickom porušovaní ľudských práv vrátane internácií, sterilizácií a nútených potratov, ku ktorým dochádza v Sin-ťiangu proti Ujgurom a iným prevažne moslimským menšinám, a žiadame nezávislé a urýchlené vyšetrenie týchto obvinení. Zdôrazňujeme potrebu voľného vstupu do Tibetu, a to aj pre diplomatov, novinárov, turistov a samotných Tibeťanov.

> **Pokračujúca podpora Hongkongu:**

Poslanecký klub PPE musí naďalej podporovať hongkongsú autonómiu, slobodu a právny štát. Mal by dôrazne odporúčať členským štátom, aby zaviedli balík opatrení, na ktorom sa dohodla Rada pre zahraničné veci 28. júla 2020, a ktorý bol prijatý spoločným uznesením Parlamentu z 15. júna 2020.

> **Európsky zákaz dovozu výrobkov, ktoré sú výsledkom nútenej práce:**

Čínske orgány údajne zadržávajú milión Ujgurom v táborech a využívajú ich na nútenú prácu v provincii Sin-ťiang. Snemovňa reprezentantov Spojených štátov takmer jednomyselne prijala zákon, ktorým sa zakazuje dovoz výrobkov, ktoré sú výsledkom nútenej práce. EÚ by v súlade s právnymi predpismi WTO mala zakázať aj dovoz výrobkov od podnikov, ktoré nútenú prácu využívajú. Výrobky pochádzajúce z reedukačných táborov by sa aj na trhoch EÚ mali zakázať.

> **Podpora slobody náboženského vyznania v Číne:**

Čína svojim občanom naďalej odopiera náboženskú slobodu. Náboženské združenia a komunity, najmä kresťania, moslimovia, budhisti a ďalší, ktorí nie sú členmi organizácií pod kontrolou režimu, sú terčom obťažovania, zadržovania, búrania posvätných symbolov a miest bohoslužieb, tvrdých zásahov a iných foriem neúnavného prenasledovania. EÚ by mala poskytnúť primerané prostriedky nielen osobitnému vyslancovi pre presadzovanie slobody náboženského

vyznania alebo viery mimo EÚ, ale otázku náboženskej slobody by mala aj neustále pripomínať vo svojich vzťahoch s Čínskou ľudovou republikou.

- > Príspevok Čína do rozpočtu OSN patrí k najväčším a jej účasť v jednotkách na mierových operáciách OSN je stále významnejšia. Čína ako stály člen Bezpečnostnej rady OSN a člen Rady pre ľudské práva nesie osobitnú zodpovednosť za podporu troch pilierov OSN: ľudské práva – mier a bezpečnosť – rozvoj.

Pozícia EÚ k napätiu medzi USA a Čínou

Vzťahy medzi USA a Čínou majú dôsledky pre celý svet najmä odkedy globálna pandémia ešte viac prehĺbila jestvujúce napätie. Hospodárska súťaž medzi mocnosťami sa nesporne mení na veľkú rivalitu o moc. Za týchto okolností musí EÚ zaujať stanovisko, ktoré jej umožní brániť vlastné záujmy a zároveň si zachovať pracovný vzťah s oboma protagonistami.

Na jednej strane spája EÚ a USA transatlantický zväzok inštitucionalizovaný v podobe NATO na základe zásad demokracie, slobody, ľudských práv a právneho štátu. Poslanecký klub PPE je viazaný sľubom túto väzbu obnovovať a posilňovať. EÚ lojálne podporuje Spojené štáty dodržiavaním zbrojného embarga voči Číne už viac ako 30 rokov. Na druhej strane čínsky trh so všetkými diskutovanými výhradami je silným magnetom, ktorý priťahuje európske podniky všetkých veľkostí.

Len EÚ ako celok dáva svojim členským štátom možnosť zachovať si nezávislosť vzhľadom na súťaž USA a Číny o prvenstvo. Na to, aby EÚ neostala prstom vo dverách týchto dvoch geopolitických gigantov, musí si zachovať principiálnu, ale pragmatickú zahraničnú politiku. Pre obranu pozície EÚ má zásadný význam obrana multilateralizmu a jeho inštitúcií, ako aj dodržiavanie poriadku, ktorý má svoje pravidlá. Sem patrí aj zavedenie sankcií na ochranu európskych záujmov.

To môže viesť k dočasným neúspechom alebo sklamaniam, ako sú možné odvetné opatrenia Pekingu proti našim obchodným záujmom. Z dlhodobého hľadiska to však posilní medzinárodný systém podľa transparentných pravidiel. Na dosiahnutie tohto cieľa musí EÚ prevziať vedúcu úlohu pri obnove spojenectva so Spojenými štátmi

americkými. Malo by tak byť aj v prípade ďalších demokratických štátov s podobným zmýšľaním, ktoré varujú pred selektívnym dodržiavaním medzinárodných pravidiel zo strany Číny.

Skupina PPE víta nadviazanie dialógu medzi EÚ a USA o Číne avyzyvana rozsiahlu diskusiu o oblastiach, ako je nútený transfer technológií alebo posilnenie multilaterálnych inštitúcií, kde je spoločný prístup nielen žiaduci, ale aj potrebný. Poslanecký klub PPE ďalej vyzýva EÚ, USA a ďalšie demokratické krajiny, aby realizovali ambiciózny program na podporu demokracie na celom svete, zasahovali proti stupňujúcemu sa autoritárstvu, podporovali túžbu ľudí po slobode a posilňovali odolnosť demokracie.

Podľa výsledku tohto úsilia sa vzťahy medzi EÚ a Čínou môžu rozvíjať podľa troch rôznych scenárov:

a) Pozitívny scenár – angažovanosť a spolupráca

V prípade pozitívneho scenára obe strany pokračujú v spolupráci. To umožňuje EÚ spolupracovať tak s USA, ako aj s Čínou, uzatvárať dohody, zvyšovať objem obchodu a úroveň investícií. Všetci traja partneri spolupracujú na riešení globálnych problémov ako zmena klímy, terorizmus a súčasná pandémia. Pravidelný dialóg sprevádza vysoká úroveň dôvery.

b) Neutrálny scenár – koexistencia a zblížovanie

EÚ akceptuje silné stránky svojich partnerov a pracuje na posilňovaní vlastných. Informovanosť EÚ o silnejúcej hospodárskej súťaži a jej snaha bojovať proti nekalým obchodným praktikám vzťahu nie je úplne na škodu, keďže všetky strany si uvedomujú, že môžu viac získať ako stratit.

c) Negatívny scenár – rivalita a konflikt

Tretí scenár má najväznejšie dôsledky. V nepriateľskom prostredí, v ktorom je narušená dôvera, obchod viazne a obmedzujú ho rôzne odvetné opatrenia, musí EÚ úspešne navigovať a manévrovať.

Európska verejnosť by vojenskú konfrontáciu neprijala. Nedať sa dotlačiť do potenciálnej účasti by bolo možné len vtedy, ak bude EÚ silná a jednotná. Silu určuje efektívna a asertívna zahraničná politika v duchu článku 24 ods. 3 ZEÚ. EÚ musí byť ochotná využívať svoj vplyv bez akýchkoľvek ospravedlnení (silný hospodársky aktér, dominantný darca pomoci, dôveryhodný politický partner,

vývozca určitého vzoru integrácie). Jednota znamená jednotnú pozíciu voči Číne a USA, kde krátkodobé a malicherné záujmy ustupujú pred spoločným záujmom. Pokiaľ ide o Čínu, Európa musí štandardne využívať svoju oveľa väčšiu kolektívnu vyjednávaciu silu.

EÚ sa musí pripraviť na možnosť, že vzťahy USA a Číny stroskotajú. EÚ sa pritom musí stať sebestačnou v kľúčových odvetviach hospodárstva zmenou povahy dodávateľských reťazcov (aby boli bližšie k domovu) a výrazne zvýšiť investície do výskumu a vývoja. EÚ možno nebude schopná zastaviť opatrenia Číny, ale mala by sa postarať, že budú mať svoju cenu. Pri snahe o vyváženú väzbu s Čínou by sa mal brať ohľad na rozhodné presadzovanie reciprocity, mechanizmy preverovania investícií, obmedzenia pri akvizícii citlivých európskych podnikov a strategickej infraštruktúry vrátane poľnohospodárstva, nehnuteľností a technológií. Okrem toho by reštriktívne opatrenia (t. j. globálny sankčný režim) vždy mali ako možnosť ostať dostupné. Rozhodná obrana slobody a demokracie zvyšuje schopnosť EÚ lepšie čeliť systematickému úsiliu Číny ovplyvňovať jej politikov a občiansku spoločnosť. Deje sa tak v snahe získať vplyv na verejnú mienku v súlade so strategickými záujmami Číny. Okrem toho by EÚ mala odhaľovať čínsku predátorskú taktiku a opatrenia v zraniteľných tretích krajinách. Tieto krajiny lákajú napríklad sľuby iniciatívy Jedno pásmo, jedna cesta a skončia v pasci dlhových (dlhy za aktíva).

Obnovený dialóg EÚ a USA o Číne – zameraný na politické, bezpečnostné, strategické a hospodárske aspekty – by mohol slúžiť ako platforma pre EÚ aj USA na lepšie pochopenie a vzájomné zmierňovanie prístupu k Pekingu a prevencia zbytočného vyhrocovania vzťahov medzi USA a Čínou. Európski lídri musia poznamenať, že politika USA v Číne je jednou z mála otázok v americkej politike, v rámci ktorej možno dosiahnuť obojstranný konsenzus.

Bez ohľadu na to, akými blízkymi sa naše vzťahy s Čínou môžu stať, transatlantické väzby sú a vždy budú pre EÚ silnejšie a dôležitejšie. Viera v slobodu a demokraciu nás spája s USA, ktoré sú v rokovaniach s Čínou kľúčovým spojencom.

Záver

Politika EÚ voči Číne by mala byť založená na týchto zásadách: spolupráca tam, kde je to možné; hospodárska súťaž tam, kde je to potrebné; konfrontácia tam, kde je

to nevyhnutné. Tento prístup umožní EÚ pružne reagovať na vývoj obojstranných vzťahov.

Angažovanosť si však vyžaduje záujem oboch strán a dodržiavanie platných pravidiel. Očakávame preto, že Čína si svoje záväzky bude plniť. Selektívne uplatňovanie medzinárodného poriadku založeného na pravidlách je neprijateľné. Od Pekingu očakávame nediskrimináciu a otvorenosť, ako aj jeho pripravenosť prijať zodpovednosť, čo súvisí s jeho posilnenou úlohou na svetovej scéne.

Poslanecký klub PPE podporuje zásadovú, praktickú a pragmatickú angažovanosť voči Číne. EÚ by zo svojich hodnôt a zásad nemala poľavovať. Poslanecký klub PPE vyzýva európske inštitúcie a členské štáty EÚ, aby využili všetky prostriedky a čínske vedenie presvedčili, aby svoju inšpirujúcu krajinu premenili na zodpovedného člena medzinárodného spoločenstva.